

תוספות ישנים

פוק תני לגרא. וא"ת היכי מני פסול ריש לקיש בת גר עמומי ובה מזרי שני הא לעיל משמע דליכא מאן דפסיל בטוף פ' אלמנה (סג.) דקאמר מאי איכא צ"ן ת"ק לר' יוחי ובר' לאפוקי מזרי שני דאין זרעו פסול שהבנות כשרות. ואין לומר דלעיל מיירי בתמרי ומזרות עמומי ועמומית אבל בת עמומי וישראלית כי הכא איכא למימר דפסולה אי אפשר לומר כן שהרי לעיל קאמר יליף מבי"ג בחלמנה והיינו דהנסיב באין מיען כמו כן מירי בתמרי ועמומי דהנסיב בלא מנייהוי וי"ל דסוגיא דלעיל אחא כ"י יוחנן דמכשיר הכא דהיינו רבי יוחנן דאמר לעיל מזרי ואדומי איכא בינייהו. אבל ריש לקיש מני סבר דפליגי בהא. והא דקאמר ר' יוסף לעיל כל שזרעו פסול (אינו) פוסל וממעט מזרי שני ר' יוסףן אליבא דנפשיה קאמר אבל ת"ק סבר דבת גר מזרי שני ובה גר עמומי פסולות לכהונה וריש לקיש יסבור כמותן: מה להלך השוה שבהן שכן יש בהן דאין כרת ה"ז הוה מני למיפדך אפילו לית בהו כרת מה להלך השוה שבהן שיש בהן דאין וא"ת לר' יוחנן דאמר (לעיל מה). עובד כוכבים ועבד הכא על גב ישראל הולד ממזר אי"כ מזינו ממזר שאין זו דא כרת. וי"ל דמ"מ ממזר דקרא בחיובי כריתות איירי. אי"ג גראה לומר דמ"מ איכא למיפדך מה לעריות שיש בהן לאו תאמר בתמרי שאין בו רק עשה: (א) אבן מיתה אמאי אין לאו בחללה כעובלוי לבי"ג דהא חביב כי חס בתולה מעמידי דמשמע ולא כעובל וסמך ולא יחלל. וי"ל דקאי אחיבי לאין דמכיר בקרא (א)אלמנה וגורמה וגו':

עז:

מצרי שני שנשא בת ישראל מנא ליה. תימה מהיכי מיתי לה דמיפסל אילימא מחלל ואלמנה מה להנך שכן לאו תאמר במזרי שכן עשה ואמר רבינו ינחק דלתי מחלל דחייבי עשה כגון בעולה לכהן גדול וכרצ"י דאמר יש חלל מחייבי עשה:

שבן יש בהן צד ברת. ותימה

דאליבא דרבי יוחנן קיימינן ולדידיה אשכחן ממזר בלא דא כרת דקסבר דיש ממזר מעובד כוכבים ועבד הכא על גב ישראל ועוד תימה דהוה מני למימר מה להלך השוה שכן לאו תאמר במזרי דליכא אלא עשה: **מחלל דחייבי עשה.** הקשה ר"י ברבי מאיר מכל מקום איכא למיפדך מה להלך השוה שכן לאו שאף באיסור חלל דחייבי עשה איכא לאו דחללה לא יקח ומירץ דשמא חללה הכאה מחייבי עשה ליכא לאו אלא עשה לכהן הכא עליה א): **הללבה אני אומר.** לאו הלכה למשה מסיני קאמר א דאס כן אמאי פליג עליה רבי יהודה אלא הכי קאמר הלכה אני אומר כך קבלתי מרבותי: מזרי

שנשא מצרית שניה שכן אין ביאתו בעבירה עמומי שנשא בת ישראל יוכיה וחזר הדין וכו'. אומר רב יוסף היינו דשמענא ליה לרב יהודה דאמר עמיו מעמיו ולא ידענא מאי קאמר כי אתא רב שמואל בר יהודה אמר הכי תנא קמיה אשה עמונית כשרה בנה מעמומי פסול ובתה מעמומי כשרה במה דברים אמורים בעמוני ועמונית שנתגירו אבל בתה מעמוני פסולה אמר ליה ^אפוק תני לברא מאי דאמרת אשה עמונית כשרה עמוני ולא עמונית בנה מעמוני פסול דהא עמוני הוא ובתה מעמוני כשרה למאי אילימא לבא בקהל השתא אמה כשרה היא מיבעיא אלא לכהונה במה דברים אמורים בעמוני ועמונית שנתגירו אבל בתה מעמוני פסולה מאי בתה מעמוני אילימא עמוני שנשא עמונית היינו גיורת מכנה אלא עמוני שנשא בת ישראל א"ל פוק תני לברא: מצרי ואדומי אינן אסורין וכו': מאי תשובה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן משום דאיכא למימר עריות יוכיחו שלא אסר בהן אלא עד שלשה דורות אחד זכרים ואחד נקבות מה לעריות שכן כרת ממזר יוכיחו מה לממזר שכן אינו ראוי לבא בקהל לעולם עריות יוכיחו וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאסורין ואחד זכרים ואחד נקבות אף אני אביא מצרי ומצרית שיהיו אסורין אחד זכרים ואחד נקבות מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד ברת ורבנן ^אמחלל דחייבי עשה ובר' אליעזר בן יעקב ומאי לאו הכי קאמר להו לדידי לא סבירא לי דר' אליעזר בן יעקב לדידכו דסבירא לכו כר"א בן יעקב הלכה אני אומר תניא אמר להון ר"ש הלכה אני אומר ועוד מקרא מסייעא בנים ולא בנות ת"ר בנים ולא בנות דברי ר"ש אמר ר' יהודה הרי הוא אומר ^בבנים אשר יולדו להם דור שלישי הכתוב תלאן בלידה א"ר יוחנן אי לאו דאמר ר' יהודה הכתוב תלאן בלידה ^אלא מצא ידיו ורגליו בבית המדרש כיון דאמר מר קהל גרים איקרי קהל מצרי

הערל פרק שמיני יבמות

דמני רבי זכאי כו'. כלומר מהאי כללל שמעינן ליה לרבי יוחנן דמכשיר: **גיורם מכנה.** ממכונה כלומר שאציה ואמה מעם אחד ונולדה בקדושה לאפוקי גר עמומי שנשא בת ישראל דלאו מכנה היא הואיל וציאתה בעצירה בתו פסולה: **עמיו מעמיו.** מדמני למכתב בתולת עמיו יקח וכתיב מעמיו אפי'

ממקלט עמיו ועם אחר להציא בתולה הצאה משני עממין ומהכא שמעינן ליה לרבי יוחנן דמכשיר: **מאי שני עממין דקאמר אילימא כו': איכא דאמרי.** הכי קאמר ליה בהדיא להציא בתולה הצאה משני עממין מישראלית וגר ואומו גר הוי מעם שיש בו שני עממין דהיינו עמוני: **ולאי לישנא.** דקתני בהדיא דלא מצי אלא בת עמוני דקתני מעם שיש בו שני עממין: **בת מזרי שני.** שנשא ישראלית וציאתו בעצירה מנא ליה לר' יוחנן דכשרה: **מה לעמוני שכן נקזות.** עמוניות מותרות מיד תאמר במזרי שני שהחמיר בהם הכתוב לעשות נקבות כוכרים עד שלשה דורות: **מזרי שני שנשא מזרים שניה יוכיה.** שבתו כשרה שהרי שלשית היא ואע"פ שיש בהן דא חמור כדקאמר ואפילו הכי שריא אף אני אציא את זו הואיל והרי היא שלשית כשרה לכהונה: **וחזר הדין.** הלך השוה שבהן שאינו צרוב קהל ובתו כשרה: **ולא ידענא מאי קאמר.** מה הוה דריש בה אבל השתא ידענא דלאכשורי בת עמוני שנשא בת ישראל קאתי: **כדי סנא קמיה.** רבי זכאי קמיה דר' יוחנן: **אשה עמונית כו'.** מפרש לה לקמיה: **אמר ליה פוק תני לגרא.** דמאי דקאמר אשה עמונית כשרה לקהל שפיר קאמר דעמוני ולא עמונית וצנה מעמוני פסול לקהל ^אדהא עמוני הוא: **במה מעמוני כשרה למאן אילימא לקהל כשתא אמה.** שלא נולדה בקדושה אמרת כשרה בתה שנולדה בקדושה מיציעא אלא לכהונה. והדר תני כמה דברים אמורים בעמוני ועמונית שנתגירו וילדה לו בת דאין יצירתה בעצירה והיא גיורת מכנה אבל בתה מעמוני פסולה ומאי היא אילימא בתה של עמונית מעמוני היינו גיורת מכנה והא אכשרת לה דהא תני רישא בתה מעמוני כשרה אלא ודאי סיפא דקא פסלת בעמוני שנשא בת ישראל משום דיצאתו

בעצירה: **פוק תני לגרא.** דהא נמי כשרה שהרי אני שונה עמיו מעמיו: **עריוס יוכיחו.** שלא אסר בהן אלא שלשה דורות בת בתו אסורה לו והוא בכלל ^א(דהויא דור שלישי) ועשה בהן נקבות כוכרים בתו כבת בנו: **שכן כרת.** תאמר במזרי ואדומי שאינו אלא עשה דור שלישי יבא להם) ולא ראשון ושני ולא הכא מכלל עשה עשה הלכך לא נעשה בו נקבות כוכרים: **ממזר יוכיה.** שאין כרת צביאתו ועשה בו בתו כבנו דאחד ממזרת ואחד ממזר אסור: **עריוס יוכיחו.** שכשרים לכל ישראל חוץ מקרוצים: **לד כרת.** שהרי ממזר אע"פ שאין כרת צביאתו מ"מ יש כרת ביצירתו שנולד מאשה שהיא לאציו בכרת: **ורבנן.** דאמרי יש תשובה פרכין ליה לרבי שמעון מחלל דחייבי עשה כגון כ"ג שנשא אנוסה או מפותה שהיא עליו בעשה בתולה יקח ולא בעולה ואין כאן לאו דזונה דליכא למ"ד ביאת פניהו ונות היא אלא רבי אלעזר ולית הלכתא כוותיה כדאמר בפרק הצא על יבמתו (לעיל סא:) וקאמר ר' אליעזר בן יעקב התם) הולד חלל. והכי פרכי ליה רבנן לרבי שמעון עריות יוכיחו מה לעריות שכן כרת חלל דחייבי עשה יוכיח שאין זו כרת ואסורה הבת כזן מה לחלל שכן יצירתו בעצירה לפיכך עשה נקבות כוכרים עריות יוכיחו שאין יצירתם בעצירה ואסר בת בתו כבת בנו: **מאי לא כי.** דמשמע דאין תשובתכם תשובה: **לא סבירא לי דר' אליעזר בן יעקב.** דאין חלל מחייבי עשה. ומחלל דחייבי לאוין לא מצינו למיפדך דאיכא למיפדך) מה להנך שכן לאו תאמר בתמרי ואדומי שהן עשה ואין חמור: **לדידכו נמי דסבירא לנו.** יש חלל הלכה אני אומר שהנקבות מותרות: **אשר יולדו.** כל הנוולים להם אפילו נקבה במשמע: **לישנא אחרינא תלאן צלידה.** תלה הבנים בחס שיוולדת אותם דאס היא ראשונה הבן שני ואי לא דנקבות אסורות למאי הלכתא תלאן צלידה: **אי לאו דאמר ר' יהודה הכתוב תלאן צלידה.** ונקבות נמי אסורות: **לא מלא ידיו ורגליו צבים המדרש.** כלומר לא היה יכול לעמוד בדבריו: **כיון דאמר מר קהל גרים איקרי קהל.** במס' קידושין (דף עג.) אי איתא דנקבות שריין לאלתר הוו להו קהל ואסורות מזרים ראשונה ושניה למזרי ראשון ושני במה יטהרו ויצולו לידי דור שלישי:

בעצירה: **פוק תני לגרא.** דהא נמי כשרה שהרי אני שונה עמיו מעמיו: **עריוס יוכיחו.** שלא אסר בהן אלא שלשה דורות בת בתו אסורה לו והוא בכלל ^א(דהויא דור שלישי) ועשה בהן נקבות כוכרים בתו כבת בנו: **שכן כרת.** תאמר במזרי ואדומי שאינו אלא עשה דור שלישי יבא להם) ולא ראשון ושני ולא הכא מכלל עשה עשה הלכך לא נעשה בו נקבות כוכרים: **ממזר יוכיה.** שאין כרת צביאתו ועשה בו בתו כבנו דאחד ממזרת ואחד ממזר אסור: **עריוס יוכיחו.** שכשרים לכל ישראל חוץ מקרוצים: **לד כרת.** שהרי ממזר אע"פ שאין כרת צביאתו מ"מ יש כרת ביצירתו שנולד מאשה שהיא לאציו בכרת: **ורבנן.** דאמרי יש תשובה פרכין ליה לרבי שמעון מחלל דחייבי עשה כגון כ"ג שנשא אנוסה או מפותה שהיא עליו בעשה בתולה יקח ולא בעולה ואין כאן לאו דזונה דליכא למ"ד ביאת פניהו ונות היא אלא רבי אלעזר ולית הלכתא כוותיה כדאמר בפרק הצא על יבמתו (לעיל סא:) וקאמר ר' אליעזר בן יעקב התם) הולד חלל. והכי פרכי ליה רבנן לרבי שמעון עריות יוכיחו מה לעריות שכן כרת חלל דחייבי עשה יוכיח שאין זו כרת ואסורה הבת כזן מה לחלל שכן יצירתו בעצירה לפיכך עשה נקבות כוכרים עריות יוכיחו שאין יצירתם בעצירה ואסר בת בתו כבת בנו: **מאי לא כי.** דמשמע דאין תשובתכם תשובה: **לא סבירא לי דר' אליעזר בן יעקב.** דאין חלל מחייבי עשה. ומחלל דחייבי לאוין לא מצינו למיפדך דאיכא למיפדך) מה להנך שכן לאו תאמר בתמרי ואדומי שהן עשה ואין חמור: **לדידכו נמי דסבירא לנו.** יש חלל הלכה אני אומר שהנקבות מותרות: **אשר יולדו.** כל הנוולים להם אפילו נקבה במשמע: **לישנא אחרינא תלאן צלידה.** תלה הבנים בחס שיוולדת אותם דאס היא ראשונה הבן שני ואי לא דנקבות אסורות למאי הלכתא תלאן צלידה: **אי לאו דאמר ר' יהודה הכתוב תלאן צלידה.** ונקבות נמי אסורות: **לא מלא ידיו ורגליו צבים המדרש.** כלומר לא היה יכול לעמוד בדבריו: **כיון דאמר מר קהל גרים איקרי קהל.** במס' קידושין (דף עג.) אי איתא דנקבות שריין לאלתר הוו להו קהל ואסורות מזרים ראשונה ושניה למזרי ראשון ושני במה יטהרו ויצולו לידי דור שלישי:

דאי

מסורת הש"ס

א) שבת קו. ב"ק לד: סנהדרין סג.), ג) לעיל ס. לקמן פה: א.) ג.) גיטין מח.), ד) רש"ל מ"ז, ה) (דברים כג.), ו) (לעיל טו: ס.), ז) כ"ט: ב"ב: למימר,

❖

תורה אור השלם

- אלקנה וגרושה וחקלקה וזה את אלה לא יקח בי אם בתולה מעמיו יקח אשה ויקרא כא יד
- בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל יין: דברים כג ט

❖

גליון הש"ס

גכ' אבר רב יוסף היינו דשבעאנא. כעין זה שבת דף כח ע"ב לקמן דף פ ע"א:

❖

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה אמר ליה וכו' פסול לקהל גמי דהא:

❖

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) ת"ח הלכה בו דא"ב אפאי פליגי עליה רבי יהודה וכו'. ג"כ עיי' יבין שמועה דף כו ע"א ובש"ס חוות יאיר סי' קנב:

❖

מוסף רש"י

פוק תנא לברא. דטעות הוא (סנהדרין סב.).